

Pasilan konepaja

osa-alue 1

Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohje

Pasilan konepaja, osa-alue 1
Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohje

Suunnittelijakonsultti:

Arkkitehtitoimisto Nurmela-Raimoranta-Tasa Oy

arkkitehti, professori Jyrki Tasa
projektiarkkitehti Teemu Tuomi

maisema-arkkitehti Petri Eurasto

valaistusasiantuntija Antti Tiensuu
LiCon-AT

Työn ohjausryhmä, jossa edustajat VR-yhtymästä, YIT-Rakennus Oy:stä,
Helsingin Energiasta, rakennusvirastosta ja kaupunkisuunnitteluvirastosta:

Satu Tyynilä	KSV
Janne Prokkola	KSV
Pekka Nikulainen	KSV
Tomas Palmgren	HKR
Juhani Sandström	HKR
Kari Rajakallio	Helsingin Energia
Lasse Kajander	VR
Lasse Vanhanen	YIT Rakennus Oy
Harri Isoviita	YIT Rakennus Oy
Mari Uittamo	YIT Rakennus Oy

© Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Tekstin toimitus: Teemu Tuomi

Kuvat: Teemu Tuomi, Jussi Kalliopuska, Selina Anttinen, Vesa Oiva ja Petri Eurasto

Julkaisusarjan graafinen suunnittelu: Timo Kaasinen

Taitto: Timo Kaasinen

Pohjakartta julkaistu kaupungingeodeetin luvalla § 022/2005

© Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2005

Paino: Helsingin kaupungin hankintakeskus, digipaino

ISSN 0787-9024

ISBN 952-473-595-4

1 Yleistä	4
1.1 Ohjeen tarkoitus	4
1.2 Suunnittelualue	4
1.3 Suunnittelukilpailu	4
2 Alueen kokonaiskuva	6
3 Korttelialueet	8
3.1 Korttelit	8
Korttelipihat	8
Istutukset	8
Puut	8
Pensaat	8
Nurmialueet	9
Maanpeitekasvillisuus	9
Kalusteet	9
Pinnoitteet, rajaukset ja kaiteet	9
3.3 Asuinrakennukset	10
3.4 Pysäköinti	11
4 Katualueet	12
4.1 Konepajanraitti ja muuri	12
4.2 "Taideakseli"	17
4.3 Kujat	18
4.4 Huoltoliikenne	19
5 Valaistus	20
5.1 Yleistä	20
5.2 Valaistus / Helsingin kaupunki	20
Konepajanraitti	21
Sahanmäen-, Liukulaakerin- ja Rullalaakerikuja	22
Venttiilikuja	22
5.3 Valaistus / kiinteistöt	23
"Taideakseli"	23
Piha- ja aluevalaistus	24
Kaksikerroksiset asunnot	25
Liitteet	27
liite 1, koko alue 1:1000 sekä muuri 1:1000	
liite 2, esimerkkikortteli 22398, 1:400	
liite 3, Konepajanraitin penkki 1:20	
liite 4, huolto- ja pelastusajoreitit 1:1000	
liite 5, valaisimet	
liite 6, pylväsvalaisin 1:30	
liite 7, asemakaava nro 11360, 1:2000	

Kuvailulehti

1 Yleistä

1.1 Ohjeen tarkoitus

Helsingin kaupungin valtuusto hyväksyi Pasilan konepajan osa-alueen 1 asemakaavan nro 11360 28.09.2005. Tämän ohjeen tarkoituksena on selventää asemakaavassa esitettyjä periaatteita ja täsmentää ne suunnitteluperiaatteet, joita asemakaavan lisäksi noudatetaan alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohjeita on pidetty tarpeellisena, jotta tämän valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön laatutavoitteet voisivat toteutua. Ohjeita ei tule tulkita mekaanisesti tai kirjaimellisen pikkutarkasti. Ne osoittavat esimerkinomaisesti sen vähimmäistason, johon suunnittelun avulla tulisi pyrkiä. Ohjeet eivät ole esteenä paremman laatutason tavoittelemiselle rakennetussa ympäristössä. Laadukkaan

ympäristön rakentaminen edellyttää joka tapauksessa suunnittelijoiden, rakennuttajien, rakentajien ja tulevien käyttäjien yhteistyötä.

1.2 Suunnittelualue

Suunnittelualue, ns. Sahanmäen alue, on osa Pasilan konepaja-alueen valtakunnallisesti arvokasta historiallista kokonaisuutta. Se sijaitsee Vallilassa kolmen kilometrin päässä keskustasta Alppiharjun ja Vallilan teollisuusalueen välissä. Konepajan satavuotinen historia on päättynyt. Vanha teollisuusalue muutetaan asumis- ja toimitilakäyttöön siten, että arvokas rakennuskanta säilyy alueelle ominaisuutensa antavana kerrostumana.

Konepajakorttelin osa-alue 1 on tasai-

sesta ratapihasta korkeimmillaan n. 13 m nouseva alue, joka rajoittuu ratapihaan jyrkin kallioseinin ja luonnonkivimuurilla. Alueella sijaitsee kaksi asuinrakennusta Aleksis Kiven kadun varrella, jotka tulevat säilymään. Näitä rakennuksia ja niiden pihapiirejä ei ohjeessa ole erikseen käsitelty, mutta ohjetta sovelletaan pihojen mahdollisissa muutostöissä soveltuvin osin (mm. kaiteet, muurit, pinnoitteet).

Alueen lounaispuolella sijaitsee Alppila 4–5-kerroksisine asuinrakennuksineen ja alueen itäpuolelle sijoittuu konepaja-alueen olemassa oleva rakennuskanta suojeltavine rakennuksineen.

1.3 Suunnittelukilpailu

Konepajan osa-alue 1:stä käydyn arkkitehtuurikutsukilpailun järjestivät Helsin-

Rakeisuuskartta

gin Kaupunki, YIT-Rakennus Oy ja VR-Yhtymä Oy. Kilpailun voitti arkkitehtitoimisto Nurmela, Raimoranta, Tasa Oy.

Kilpailun ohjelmassa alueen tavoitteet määriteltiin seuraavasti: *”Kaupunkikuvallisena tavoitteena on viiden korttelin muodostaman kokonaisuuden suunnittelu kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan luovalla ja vaikuttavalla tavalla uudeksi osaksi kantakaupunkia. Asutokorttelien tulee olla alueen teollinen perinne ja historia muistaen tilallisesti viihtyisiä ja hyvät asumisolosuhteet tarjoavia kortteleita, joiden ilme tulee olla modernilla tavalla perinteistä kantakaupunkia.”*

Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohjeessa kilpailuehdotusta on konkretisoitu ja tarkennettu kauttaaltaan säilyttäen kilpailuehdotuksen keskeiset ideat muuttumattomina.

Ilmakuvat nykytilanteesta ja suunnittelukilpailuehdotuksesta.

2 Alueen kokonaiskuva

Osa-alue 1 liittyy volyymiltään ja rakenteeltaan viereiseen Alppiharjun kaupunginosaan. Viisi asuntokorttelia sijoittuu Aleksis Kiven kadun ja Pasilasta tulevan konepaja-alueen halkovan pääjalan kulkuraitin Konepajanraitin väliin. Tämä diagonaaliakseli luonnonkivimuureineen tulee muodostamaan alueelle sekä visuaalisen että toiminnallisen selkärangan. Karjalankadun jatkeeksi kortteleiden väliin on muodostettu läpimenevä kevyen liikenteen väylä (Venttiilikuja), joka yhdistää uudisrakennuskorttelit Alppilan palveluihin.

Asuntokorttelit sijaitsevat hyvin näkyvällä paikalla konepajakorttelin korkeimmalla alueella ja ne luovat uudet kaupunkijulkisivut sekä Aleksis Kiven kadulle että Konepajanraitille. Alueen viisi eri kokoista korttelia muodostavat kiilamaisen kokonaisuuden, jonka koillispuolelle myöhemmin rakentuu toinen uusien asuinkortteleiden alue. Asuinalueiden väliin rakennetaan kapea puisto.

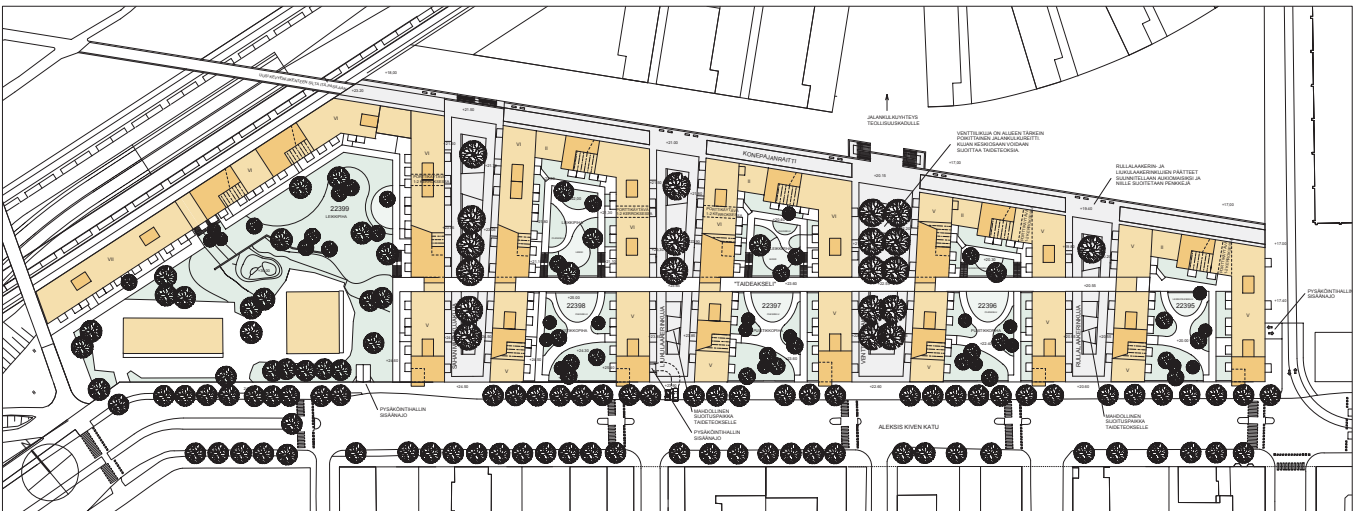
Konepaja-alueen teollinen historia, arvokas rakennuskanta ja perinteinen punatiili antavat alueelle aivan oman erikoisuuteen, joka välittyy myös alueen uudisrakentamiseen. Asuinkorttelit jatkavat kantakaupungin mittakaavallista

perinnettä. Maaston kerroksen korkuinen tasoero on hyödynnetty pihojen ilmeikkääksi miljööksi. Viisi-kuusikerroksiset korttelit avautuvat lounaaseen, luoden valoisia, muureilla rajattuja pihatiloja. Rakennusten päädyt rytmittävät katu-tilaa, jatkaen Alppilan puoliavointa korttelirakennetta. Korttelit on avattu myös puiston puolelle kaksikerroksisin rakennusmassoin, jotka sallivat pitkiä näkymälinjoja ympäristöön ja lisäävät kortteleiden valoisuutta. Suljetummat koillispuolelta vahvistavat diagonaaliakselin merkitystä alueen sisäisenä tilanjakajana.

Teollisuuskorttelin erityisluonne heijastuu rakennusten arkkitehtuurissa. Teollinen suuri mittakaava säilyy rakennusten yksinkertaisessa perushahmossa, johon on saatu pienempi mittakaava kattokerrosten kaksikerroksisilla värikäillä asunnoilla, terasseilla ja katoksilla, ripustetuilla parvekkeilla sekä pihajäsenetelyillä.

Punatiilimiljöön perinnettä vaalitaan käyttämällä perinteisen väristä punatiiltä päämateriaalina julkisivuissa. Kattokerroksissa, päädyissä ja 1. kerroksessa käytetään harkitusti värillisiä metallipintoja. Porrashuoneiden värilliset sisäseinät

Suunnittelualue. Kuva suurempana liitteessä 1.

Julkisivujen ilmeikkyyttä saavutetaan värillisillä metallipinnoilla, parvekkeiden ja ikkunoiden vaihtelevalla sijoittelulla.

antavat myös vaihtelua julkisivuihin. Kortteiden läpi kulkeva "taideakseli" muodostaa kortteita sitovan näkymän, jossa eriväriset metallipinnat vuorottelevat. Pimeän aikana väripintoja valaistaan ja ne saavat päivänäkymää merkittävämman roolin.

Alueen historiasta muistuttavat myös tummat teräksiset portit, aidat, katokset, valaisimet ja puiden valurautaiset suojarität.

Alueen ympäristögrafiikkaan on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä erityistä huomiota. Opasteet, katukyltit ja muu ympäristögrafiikka on suunniteltava yhteistyössä konepajan alueen eri osapuolten kanssa.

3 Korttelialueet

3.1 Korttelit

U-muotoiset korttelit rajaavat sisäänsä selkeän pihatilan. Korttelit avautuvat kuitenkin lounaaseen ja pihat saavat siten pitkään auringon valoa. Pihat rajataan Aleksis Kiven kadulle päin vähintään 150 cm korkuisella tiilimuurilla, jossa käytetään samaa tiiltä kuin julkisivuissa. Tiilimuurin yläpinta on vaakasuora. Pihoille käyntiä ja pelastusautonreittiä varten muuriin tehdään portit. Portit ovat tärkeä osa Aleksis Kiven kadun julkisivua ja siksi niiden suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Tärkein yhteys kortteleihin on ns. taideakselin kautta. Tämä korttelit toisiinsa yhdistävä raitti on linkki julkisen katutilan ja yksityisen pihan välillä. Akseli suunnitellaan luonteeltaan julkiseksi ja yhtenäiseksi riippumatta siitä kulkeeko se pihan, kujan tai rakennusten päätyjen kohdalla. (ks. myös 4.2 taideakseli)

Pienten kortteleiden (22395 ja 22396) pihoilta on yhteys rakennusmassan läpi suoraan Konepajanraitille. Suurissa kort-

teleissa (22397, 22398 ja 22399) yhteys Konepajanraitille toimii Sahanmäen- ja Liukulaakerinkujien kautta.

Korttelipihat

Korttelipihoista suunnitellaan viihtyisät ja vehreät. Suurissa kortteleissa piha jakautuu kahteen osaan jotka ovat eri korkeudella. Näissä yläpiha suunnitellaan puistomaiseksi istuskelupihaksi, jossa kumpuilevalla nurmipinnalla kasvaa pienikokoisia koriste/hedelmäpuita. Alapihalle sijoitetaan suurin osa leikkivälineistä ja aktiviteeteista. Puut ovat suurikokoisempia kuin yläpihalla.

Istutukset

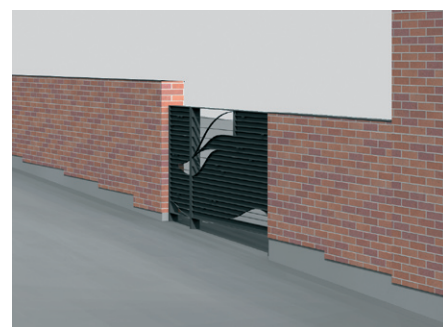
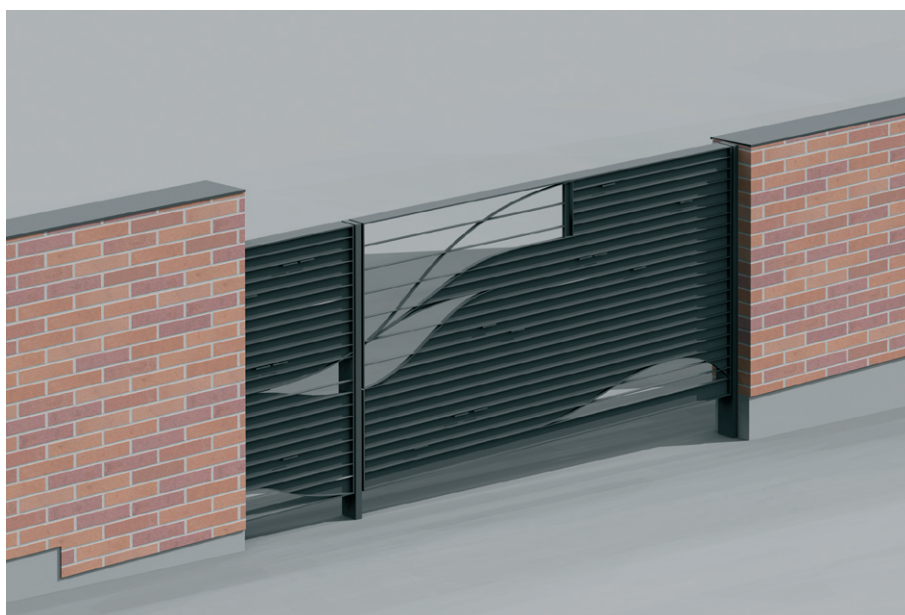
Pihojen istutuksissa käytetään sekä vapaamuotoisia pensas- ja puuistutuksia että leikattua pensasaitaa. Vapaamuotoisuudella tuetaan ja korostetaan maastonmuotoilua ylä- ja alapihoilla, kun taas leikattua pensasaitaa käytetään rajaamaan maantasoasuntojen eteen jäävää suojavyöhykettä.

Puut

Kannen päällä sijaitseville yläpihoille istutetaan pieniä kukkivia puita (Marjaomenapuu, Pilvikirsikka tms.) kohtiin, jossa maastomuotoilulla taataan riittävä kasvualusta. Alapihoille voidaan sen sijaan istuttaa suuriakin puita (Vaahtera, lehmus tms.) kunhan taataan tikasauton toimivuus ja riittävä valon saanti.

Pensaat

Alapihojen maantasokerroksen asunto-pihojen suojavyöhyke rajataan kulkuväylistä matalalla leikattavalla pensasaidalla (Korkeus noin 70 cm). Leikkialueen ja taideakseliin rajautuvan muurin väliselle alueelle muodostetaan maastomuotoilua tukemaan massaistutus, johon istutetaan korkeudeltaan vaihtelevia pensaita siten, että matalimmat sijoitetaan leikkialueen viereen. Korkeimmat pensaat sijoitetaan muurin viereen, joten massaistutus korostaa alueen maastonmuotoilua. Istutuksissa tulee käyttää myös ikivihreitä lajeja.

Portit suunnitellaan yksilöllisiksi jokaisessa korttelissa ja materiaalina käytetään tummaksi pintakäsiteltyä terästä.

Yläpihoilla pensaat eivät tue maastonmuotoilua vastaavalla tavalla, vaan niillä pensaiden rooli on enemmänkin toimia loivien nurmikumpujen taustoina. Tällä tavoin ylä- ja alapihat muodostuvat ilmeeltään erilaisiksi. Maantasoasuntojen edessä olevaa suojavyöhykettä ei rajata leikattavalla pensasaidalle, ellei se kannen korkojen puolesta järjesty luonnollisella tavalla. Tukimuurilla kasvualustaa ei keinotekoisesti saa nostaa.

Nurmialueet

Myös nurmialueet ovat luonteeltaan erilaisia riippuen siitä missä ne sijaitsevat. Yläpihoilla nurmialueista muotoillaan loivia kumpuja, joihin istutetaan edellä mainittuja pieniä puita. Alemmalla tasolla nurmialueet ovat käytännössä tasaisia, jotta kontrasti maastonmuotoilua tukeviin pensasalueisiin tulee mahdollisimman selväksi.

Maanpeitekasvillisuus

Maanpeitekasvillisuutta käytetään molemmilla pihoilla maantasoasuntojen eteen jäävässä suojavyöhykkeessä. Alapihoilla maanpeitekasvillisuuden ja pihakäytävän väliin tulee pensaita, mutta yläpihoilla se ei alla olevan kannen takia ole todennäköisesti mahdollista.

Kalusteet

Pihojen kalusteiden tulee materiaailtaan, väritykseltään ja tyyliältään liittyä uudisrakennusten arkkitehtuuriin ja alueen historiaan. Tämän vuoksi pihakalusteiden materiaalin tulee olla teräs, joka jatkaa Helsingin kantakaupungin kadunkalusteperinnettä ja luo kadunomaista tunnelmaa vastakohtana lähiöiden puukalusteille. Terästä voidaan toki pehmentää puulla esimerkiksi penkkien istuinosissa. Hiekkalaatikko ja lasten leikkivälineet tekevät materiaaliasiassa poikkeuksen. Lisäksi kalusteiden tulee olla laadukkaita ja kestäviä.

Sekä ylä- että alapihoille on mallikorttelin pihapiirustuksessa sijoitettu istuskeluryhmä sekä betonikiveykseen

Lattateräsreunus on noin 50mm korkea nurmialueen ja hiekkapinnan välissä.

upotettava puinen hiekkalaatikko. Hiekkalaatikon sijoittelussa tulee huomioida tikasauton toiminta-alue. Lisäksi alueelle on sijoitettu lipputanko. Alempi piha on kauttaaltaan suurempi ja osittain tämän vuoksi tälle osalle sijoitetaan myös varsinainen leikkialue, jossa on aina yksi iso leikkiväline (Esim. keinu tai kiipeilyteline) sekä 1 tai 2 jousieläintä tilasta riippuen.

Tomutusteline tulee sijoittaa sellaiselle paikalle, että sen viereen on mahdollista istuttaa puita ja pensaita. Tomutustelineiden alustat betonikivetään.

Varsinaista pyykinkuivauspaikkaa pihalle ei sijoiteta, vaan urbaanissa ympäristössä pyykki on syytä kuivata erillisissä rakennuksiin sijoitettavissa kuivaushuoneissa.

Pinnoitteet, rajaukset ja kaiteet

Rakennusten vieressä pääkulkuväylät päällystetään väriASFaltilla tai paikallavalehdulla betonilla teräksisin liikuntasaumalistoin. Keskialueen vapaamuotoiset kulkuväylät ovat kivituhkapintaiset. Sisään-

käyntien edustoilla, oleskelualueilla ja alapihan kortteliin johtavan alikulkukäytävän pintamateriaalina käytetään betonikiveä. Leikkivälineiden alle asennetaan EU-standardit täyttävää turvasoraa. Portaat ovat betoni- tai betonikivipintaiset, niihin liittyvät muurit ja "taideakselin" tukimuurien näkyvät osat graniittilaattapintaiset. Kaiteet ovat samantyyppistä tummaksi pintakäsiteltyä teräspinnakaidetta kuin Konepajanraitin kaide.

Pintamateriaalien rajauksissa käytetään lattateräsrajausta/-reunusta, jonka korkeus vaihtelee 0–100 mm:n välillä. Yleisesti pyritään noin 50 mm:n korkeuteen. Liikennöitävissä kohdissa rajausta asennetaan 0-tasoon. Materiaali voi olla Corten-teräs, joka sävynsä puolesta sopii hyvin alueen tiilirakenteisiin. Lattateräsreunusten ja -rajausten asentamisen lähtökohtana voidaan pitää sitä, että yläpinta pidetään aina samassa tasossa koko pihan alueella. Näin syntyy pihan tasainen perustaso vastapainoksi kumpuileville nurmi- ja pensasalueille. (ks. liite 2, esimerkkikortteli)

3.3 Asuinrakennukset

Rakennusten ulkoarkkitehtuurin olennaimmat elementit ovat tiilipinta, värilliset metallipinnat sekä parvekkeiden ja ikkunoiden vapaa sommittelu. Oleellista on myös ikkunoiden suuri koko, jolla saadaan valoisien asuntojen lisäksi kevennettyä julkisivujen ilmettä sekä liitettyä rakennuksia vanhaan teollisuusrakentamisen perinteeseen. Ikkunankarmien ja -puitteiden väri on myöhemmin määriteltävä keskiharmaa.

Kattokerrosten kaksikerroksisten asuntojen seinäpinnat verhoillaan kirkasvärisellä metallilevyllä. Tavoitteena on sileä pinta, jossa saumat eivät korostu eikä pinta "loimota". Rakenteena käytetään esimerkiksi normaalia ohuempaa tiiltä, jonka päälle koolaus ja metallilevyt kiinnitetään läpiruuvikiinnityksellä. Levykoon vaihtelulla ja näkyvillä kiinnikkeillä pintaan voidaan saada vanhan teollisen metallirakentamisen tunnelmaa ja eloisuutta.

Kattokerrokseen sijoitetut IV-konehuoneet liitetään kattoasuntoihin tai sijoitetaan katon keskialueelle sekä verhoillaan samalla tavalla kuin kattoasunnot. Tulot ja poistosäleiköt sijoitetaan mahdollisimman vähän näkyville julkisivun osille ja maalataan julkisivun värillä.

Kattoasuntoihin liittyvät kattoterassit, jotka osassa asunnoista sijoittuvat tai-deakselin päälle siltana. Osa terasseista katetaan ja katokset liitetään visuaalisesti osaksi kattoasuntomassaa.

Porrashuoneet pyritään pohjaratkaisuissa sijoittamaan kadunpuolelle. Porrashuoneiden sisäseinissä käytetään harkiten voimakkaita väripintoja, jotka lasin läpi näkyessään täydentävät julkisivujen värimaailmaa.

Kortteleiden pohjoiskulmassa on matala, vain kaksi kerrosta korkea osa. Tässä asuntojen pohjaratkaisut ovat rivitalotyyppisiä ja asuntoihin on oma sisäänkäynti pihalta. Pihan puolella julkisivussa käytetään kirkasväristä metallia. Myös matalan ja korkean osan rajalla olevassa luoteeseen suuntautuvassa päädyssä

Sisäpihan sisäänkäynti

Sisäänkäynti kujalta

käytetään kirkasväristä metalliverhous-
ta. Kaksikerroksisen osan kattoa voidaan
hyödyntää terassina.

Maantasokerroksissa värillisiä metal-
lipintoja sijoitetaan sisäänkäyntien yhtey-
teen. Yhteistiloihin ja liiketiloihin sijoite-
taan suuria ikkunoita, jotta maantaso-
kerros muodostuisi keveäksi ja viihtyisäksi.
Maantasokerroksen parvekkeet tehdään
lasitettuina samoilla rakenteilla kuin
ylempienkin kerrosten parvekkeet ja ne
pyritään jättämään irti maanpinnasta.
Parvekkeet erotetaan pystysuunnassa
visuaalisesti toisistaan omiksi kuutiomai-
siksi kappaleikseen. Kadunpuolelle maan-
tasoparvekkeita ei sijoiteta. Mikäli se
on välttämätöntä, ne on tehtävä sisään-
vedettyinä.

Jätehuoneet sijoitetaan taideakselin
varteen, josta ne on helposti huolletta-
vissa ja kaikilla asukkailla on niihin help-
po pääsy. Taideakselille voidaan avata
jätehuoneen ikkunoita. Taideakselille
ei saa avata muissa kerroksissa suuria
ikkunoita, jotta päätyjen metallipinnat
muodostuvat riittävän yhtenäisiksi ja
päätyjen valaisu ei häiritse asukkaita. Pa-
lomääräykset on huomioitava ikkunoiden
sijoittelussa ja koossa. (ks. liite4)

Sisäänkäyntikatokset kujien puolella
suunnitellaan metallirakenteisina osaksi
ovi- ja ikkunamaailmaa. Katoksen syvyys
noin 60 cm. Pihan sisäänkäyntikatok-
set voivat olla syvempiä (n. 1–1,2 m) ja
leveämpiä metallirakenteisia katoksia.
Katosten kannatus ratkaistaan joko veto-
tangoilla tai ulokkeena seinärakenteesta.
Sisäänkäyntien ja yhteistilojen kohdilla
julkisivuja elävöitetään kirkasvärisin me-
tallipinnoin.

3.4 Pysäköinti

Pysäköinti sijoittuu kokonaan maan alle.
Hallit sijoittuvat rakennusmassojen, pi-
hojen ja osin myös Rullalaakerinkujan
ja Liukulaakerinkujan alle. Ajoyhteyksiä
halleihin on kolme: Aleksis kiven kadulta
korttelin 22399 kohdalta, Liukulaakerinku-
jalta sekä korttelin 22395 kaakkoissivulta.
Orsiveden pinnan säilyttäminen on otet-
tava huomioon pysäköintitilojen suunnit-
telussa. Siksi kortteleissa 22395 ja 22396
vain yksikerroksinen halli on mahdollinen.
Muissa kortteleissa voidaan pysäköinti-
halli suunnitella kaksikerroksiseksi.

Ajo pysäköintihalleihin suunnitellaan
turvalliseksi ja mahdollisimman huomaamattomaksi.

4 Katualueet

4.1 Konepajanraitti ja muuri

Konepajanraitti on alueen tärkein julkinen kevyen liikenteen väylä, jolla muodostetaan uusi yhteys Itä-Pasilaan Teollisuuskadun yli. Raitti nousee pitkänä luiskana tasolta +17:00 tasolle 23,20 ja jatkuu uudelle kevyen liikenteen sillalle. Raitin leveys on 8m. Osa asunnoista avautuu raitille ja siihen liittyvät alueen neljä kujaa. Sahanmäenkujan ja Venttiilikujan kohdalla raitilta alemmalle tasolle rakennetaan portaat.

Raitin pinnoitteena käytetään tumman harmaata graniittia. Lohkopintaista noppakiveä sijoitetaan raitin reunoille ohjaamaan liikennettä raitin keskelle. Ra-

kennusten kohdalla raitin keskialue on siileä poltettupintaista graniittilaatoitusta. Kujien päätteistä tehdään pieniä aukioita jotka kivetään esimerkiksi noppakivellä, jonka yläpinta on sahattu ja poltettu. Silloin pinta on melko tasainen ja helppokulkuinen kävelijöille, mutta ohjaa kuitenkin pyöräilijöitä hidastamaan vauhtia.

Portaiden askelmat tehdään massiivi-graniitista ja liittyvät seinäpinnat verhoillaan poltettupintaista graniittilaatalla.

Raittia reunustaa koko matkalla teräspinnakaide, joka suunnitellaan eleettömäksi ja kevyeksi. Sen visuaalisena tavoitteena on korostaa pitkän luiskan linjakkuutta ja teräksisenä liittyä konepajan perinteisiin.

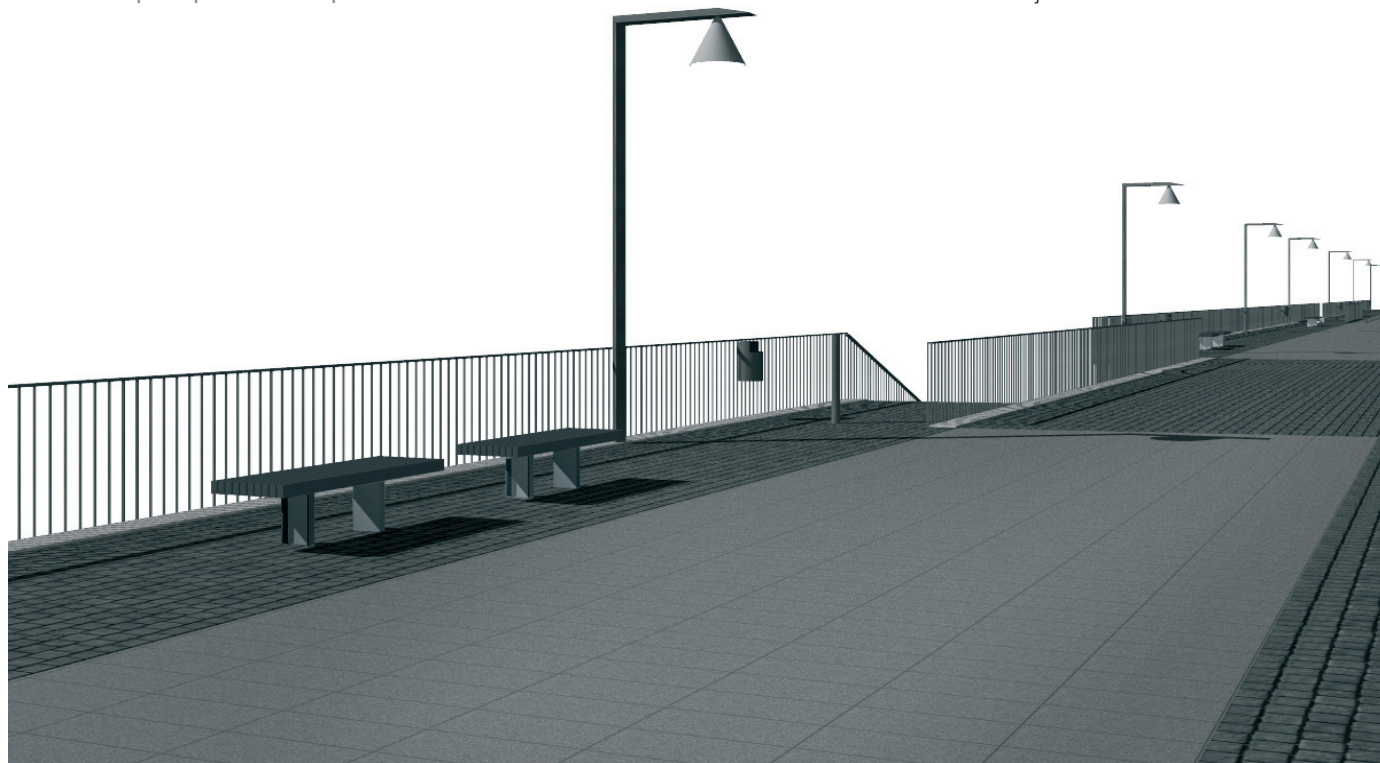
Penkit ovat selkänojattomat, näin niille voi istua raitin tai aidan puolelta. Penkit ovat kiinteitä ja niiden runko on terästä.

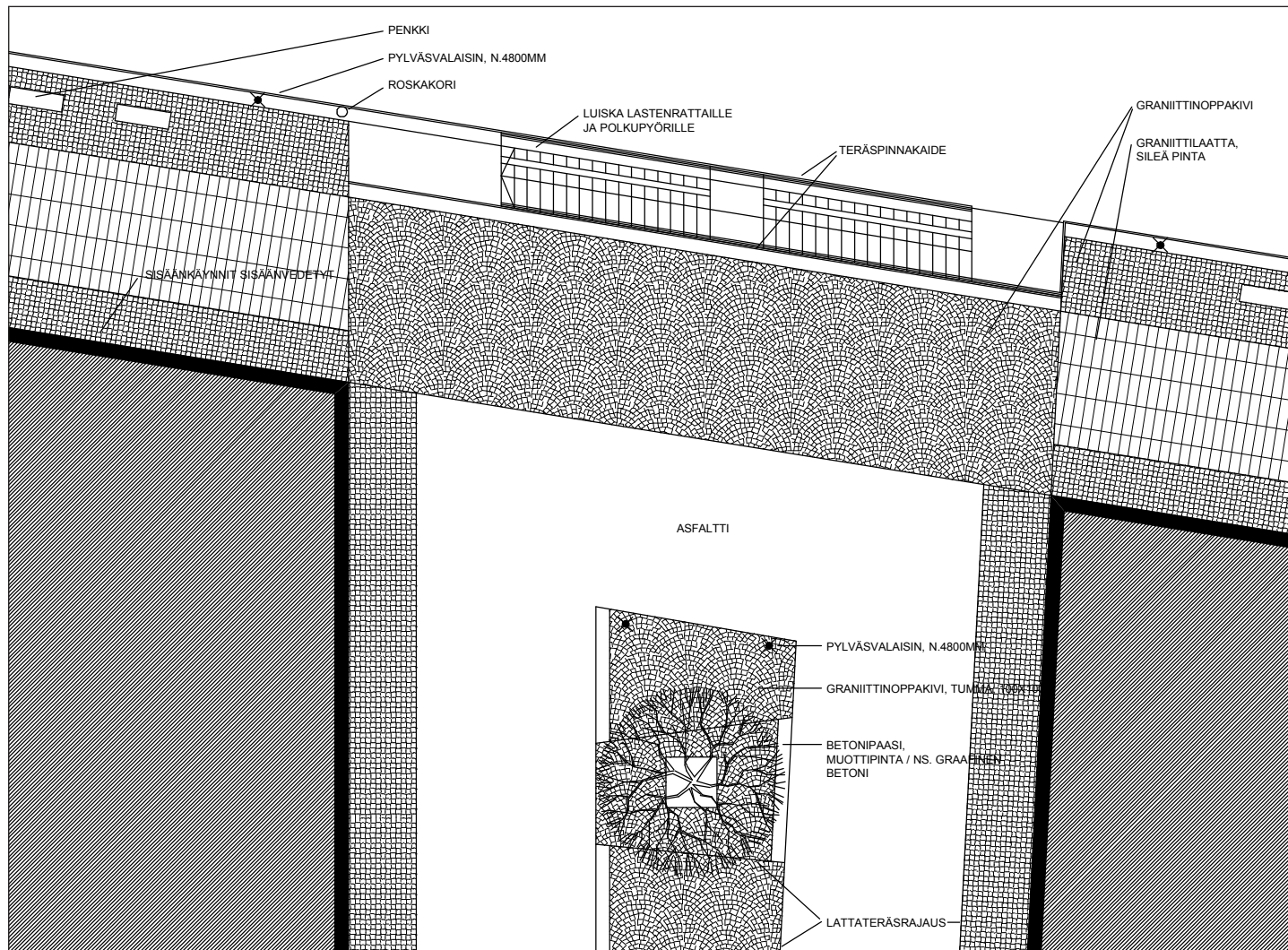
Istuinpinta on peittomaalattua puuta. (ks. Liite 3)

Jäteastiat ovat pienikokoisia ja pintakäsitelty tumman harmaiksi.

Konepajanraitin ja koko suunnittelualueen tärkeä julkisivupinta koilliseen on raitin sivun graniittimuuri. Muuri jakautuu kahteen osaan: Paikalla olleen vanhan muurin kivistä rakennettuun matalaan alkuosaan, sekä uuteen korkeampaan osaan. Vanhoista kivistä rakennettavassa osassa on pyrittävä säilyttämään vanhan kiilakivimuurin alkuperäinen ilme, vaikka kivet ladotaan uudestaan ja muurin rakennetta joudutaan muuttamaan alkuperäisestä. Muurin rakenteena voi olla esimerkiksi betoninen tukimuuri, jonka eteen vanhat kivet ladotaan. Kivien paikallaan pysyminen on varmistettava, vaikka osa pienistä kiilakivistä irtoaisi. Mahdolliset tausta valut / tapitukset on kuitenkin tehtävä niin, että ne eivät näy avosaumoista. Mikäli alkuperäiset kivet eivät riitä suunniteltuun laajuuteen, voidaan niitä täydentää uusilla vastaavan värisillä ja kokoisilla lohkekivillä.

Konepajanraitin pinta on tumma graniitti. Pinna-
kaide valaisimet ja jäteastiat ovat tummaa terästä.
Penkkien istuinpinnot peittomaalattua puuta.

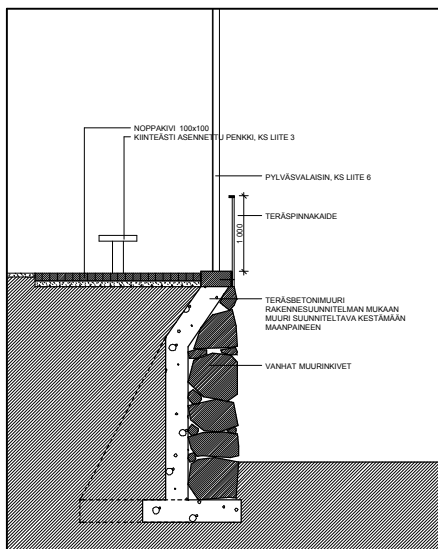
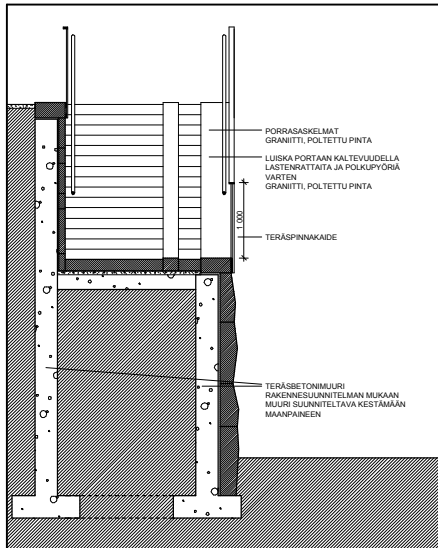
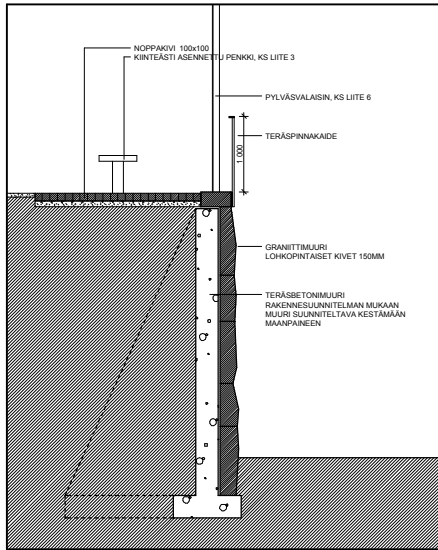

Konepajankatu ja Sahanmäenkatu, 1:200.

Valokuva vanhasta muurista.

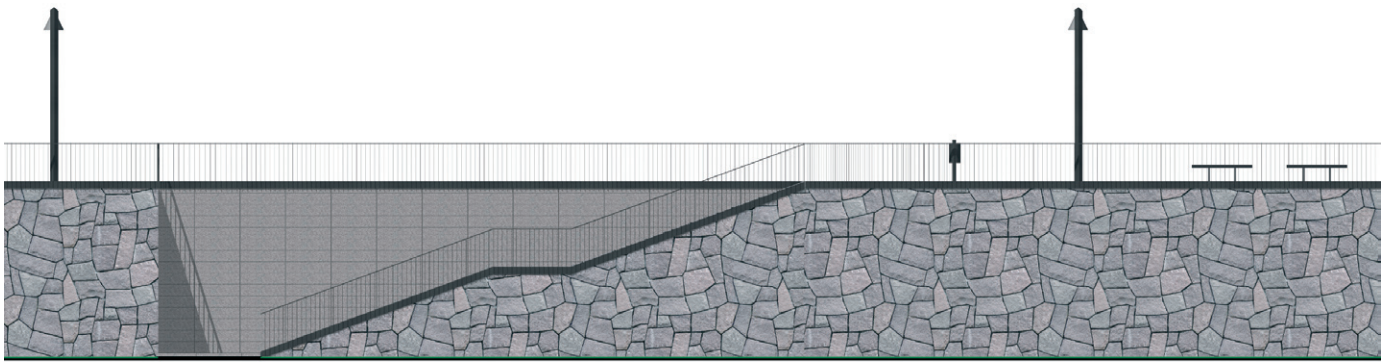
Konepajanraitin muurin leikkauksia, 1:100.

Uusi osa tehdään ns. verkkomuurina, jota on lähiympäristön alueilla käytetty perinteisesti. Verkkomuuuri voidaan toteuttaa perinteistä massiivikivimuuria kevyemmällä tavalla betonisen tukimuurin päälle. Tällöin lohkopintaisten kivien paksuus on oltava vähintään 150 mm. Uusilla muurikivillä verhoiltavassa osassa käytetään saman väristä graniittia kuin vanhoissa kivissä.

Konepaja-alueen kaakkoispäässä, Sturenkadun varrella on vanhaa verkkomuuria, joka joudutaan purkamaan rakentamisen tieltä. Sturenkadun muurin kiviä voidaan hyödyntää Konepajanraitin "uusina kivenä" mikäli se on aikataulullisesti mahdollista.

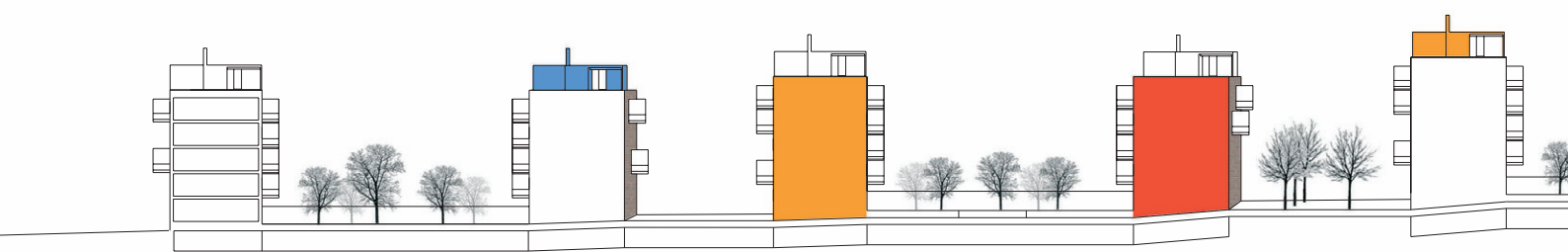
Muurin pohjoispäässä on muurin kohdalla kalliota, jota joudutaan todennäköisesti louhimaan. Muurin tarkemman suunnittelun yhteydessä on tutkittava onko kalliota mahdollista käyttää osana muuripintaa. Tällöin kalliopinta tarkkuuslouhitaan erillisen suunnitelman mukaan. Aidon kalliopinnan liittyminen pinnan osaksi elävöittäisi muuria. Muuri valaistaan pimeään aikaan (ks. kohta 5.2). (ks. Liite 1)

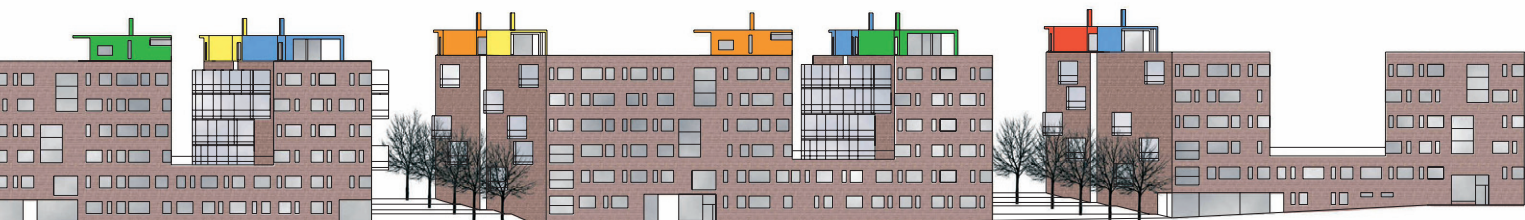
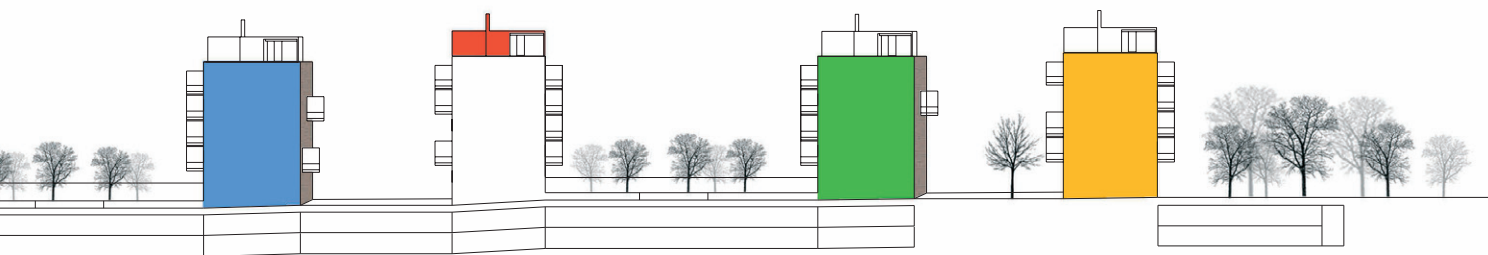
Konepajanraitin muurin osajulkisivu.

Porras Sahanmäenkujan päässä.

Leikkaukset "taideakselin" ja Konepajanraitin kohdilta Aleksis Kiven kadulle päin.

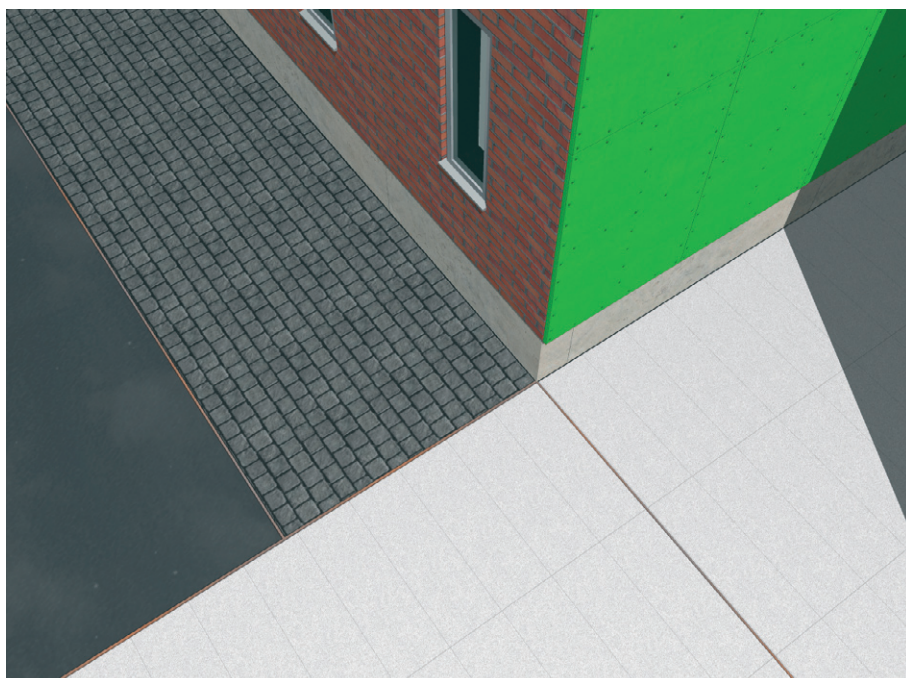
Taideakselilla vaalea graniittilaattaverhous, kujilla seinänvieressä noppakivi.
Taideakselin puoleiset päädyt verhoillaan värikkäillä metallilevyillä.

4.2 "Taideakseli"

Kortteleita halkova taideakseli on pääasiassa asukkaiden käyttämä reitti kortteleiden välisille kujille. Akselilla on kuitenkin julkisen raitin ilme ja ohikulkijat voivat näin kulkea kortteleiden läpi kulkematta varsinaisella piha-alueella. Taideakselin pintamateriaalina on vaalean harmaa poltettupintainen tai ristipäähakattu graniittilaatoitus. Laattakoko esim. 300 x 500 mm.

Taideakseliin rajautuvat rakennusten päädyt ovat metallipintaisia. Metalliverhousta koskevat samat määrittelyt kuin kattoasuntojen värillisiä seiniä (ks. kohta 3.3 asuinrakennukset). Värisävyt määritellään rakennussuunnittelun yhteydessä RAL-sävyistä.

Taideakseli kulkee yhtenäisenä myös kujien yli ja johdattaa näin katualueilta kortteleihin.

4.3 Kujat

Kortteleiden väliin jäävät katualueet toimivat pääasiassa kevyenliikenteen reitteinä. Niiden ilme suunnitellaan katumaiseksi, liittymään Alppilan katujen ilmeeseen. Sahanmäenkuja, Liukulaakerinkuja ja Rullalaakerinkuja toimivat myös huolto- liikenteen reitteinä. Venttiilikuja on muita merkittävämpi: Se toimii tärkeänä jalan- kulun yhteytenä koko konepaja-alueen poikki Aleksis Kivenkadulta Teollisuus- kadulle, eikä huoltoajo sillä ole sallittu. Venttiilikuja poikkeaa muista ilmeeltään leveytensä ja kahden puurivin ansiosta. Pysäköintiä katualueilla ei sallita.

Kujien materiaaleina käytetään perinteisiä katupinnoitteita, graniittista noppakiveä ja asfalttia. Varsinaisesti liikennöitävät alueet tehdään asfaltista, muut noppakivestä. Graniitin väriksi valitaan tumma harmaa, joka muodostaa asfaltin kanssa yhtenäisen katupinnan. Materiaalien rajaukset tehdään pinnan tasoon upotetuilla teräslatoilla. Sisäänkäyntien kohdalla on noppakivikaistan katkaiseva vaaleanharmaa graniittialue, josta samaa materiaalia olevat porrasaskelmat nousevat. Askelmien mitoituksessa on huomioitava lumenaurauksen vaatimukset.

Keskialueen jäsennöinnissä elementteinä toimivat pylväisvalaisimet, puut ja pinnasta nousevat betoniset suorakaitteen muotoiset elementit. Betoniset puitkot rajaavat keskivyöhykettä, suojaavat puita huoltokalustolta ja toimivat istuin- tai nojailutasoina. Elementeissä voidaan käyttää ns. graafista betonia, jolla pintaa elävöitetään ja voidaan toteuttaa paikkaan sidottuja "taideteoksia".

Katupuuna käytetään lehmusta ja ne istutetaan paikalleen suurikokoisina. Puiden suojana käytetään valurautaisia juurisuojia sekä tummaksi pintakäsiteltyjä runkosuojia. (ks. liite 2, esimerkkikortteli)

Puut istutetaan suurikokoisina. Puiden suojana toimivat valurautaiset juurisuojat, teräksiset runkosuojat.

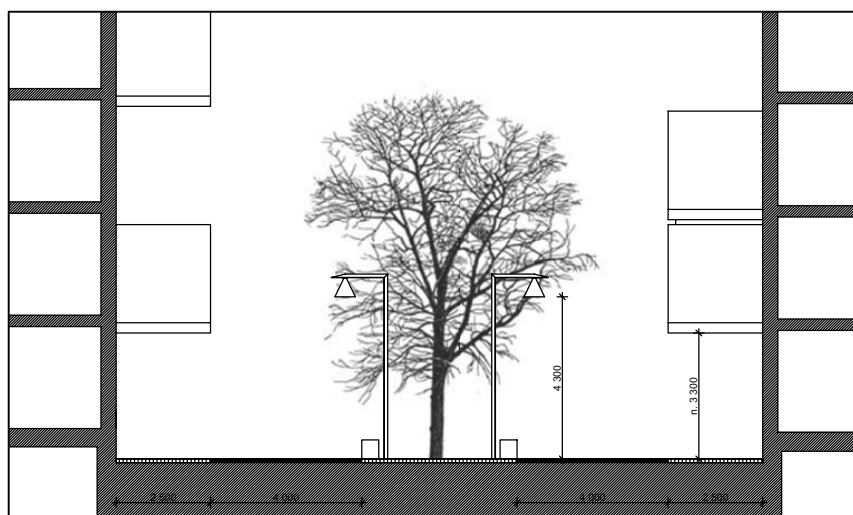
4.4 Huoltoliikenne

Pelastusauton pysähdyspaikat pihaille on järjestetty siten, että auto ajaa Aleksis Kiven kadulta portin kautta pihalle ja ulottuu yhdestä pisteestä kaikille parvekkeille. Kortteleissa 22397, 22398 ja 22399 alemmalle pihatasolle on oma reittinsä; A. Kiven kadulta poikkikadulle ja sieltä porttikäytävän kautta pihalle.

Huoltoajo (lumityöt, kunnossapito) toimii taideakselin sekä alapihoille porttikäytävän kautta.

Invayhteys porraskäytäviin on järjestetty sisäpihan puolelta. Invataksi ajaa yläpihoille taideakselin kautta ja alapihoille porttikäytävän kautta. Sairasautot voivat tulla kadunpuolen sisäänkäynneille, koska niille esteettömyys ei ole välttämätöntä. (ks. liite 4)

Kujan leikkaus, 1:200.

5 Valaistus

5.1 Yleistä

Tässä suunnitelmassa esitetyt valaistuksen periaatteet ja tavoitteet ovat hengeltään valaistustekniikan osalta sitovia.

Pasilan Konepajan alueen valaistus ilmentää alueen teollista perinnettä sekä luo viihtyisät asumisolosuhteet nykyaikaisella pienimittakaavaisella toteutuksella.

Alue liittyy Aleksis Kiven katuun. Kadulle liittyvät alueen neljä kujaa. Aleksis Kiven kadun valaistus on toteutettu 250 W:n SpNa ripustusvalaisimin. Kadulta siirrytään kujien erilaiseen valaistussymppäristöön, asuntokortteliin.

Kohteena olevan alueen valaistuksessa merkittävää on valon väri ja värintoisto. Lisäksi valaisimien valonjaossa ja myöskin asentamisessa kiinnitetään huomiota hyvään häikäisyn rajaukseen. (ks. liite5)

Yönäkymä pohjoisesta

5.2 Valaistus / Helsingin kaupunki

Valaistus näiltä osin liitetään katuvalaistusverkkoon ja sen ohjaukseen.

Konepajanraitti

Alueen reunaa kulkeva yhtenäinen raitti, rajoittuu rakennusten päätyihin ja n. 3 –5 m metriä alemmalla tasolla olevaan puistoon. Kahdet portaat yhdistävät raitin ja alemman tasanteen.

Valaistusluokka K3: Valaistusvoimakkuus on Em 7,5 lx ja Emin 1,5 lx
Jalankulkualueet keskustassa / kävelykadut kaupungin muilla alueilla. Aluetta ei koeta erityisen turvattomaksi, joten erityistä tarkastelua puolisynterivalaistusvoimakkuuden suhteen ei tarvitse tehdä. Leveän raitin valaistuksen mitoituksessa on tarkoituksen mukaista jättää ulompien osien minimiarvoja tasaisuuden tarkastelussa pois. Keskimääräisen valaistusvoimakkuuden tulee säilyä koko raitin osalla annetun arvon mukaisena.

Valonlähde : Lampun värintoisto on $R_a > 60$ ja värielämpötila ≤ 3000 K
Alueen valaistuksen värintoiston tulee olla suhteellisen hyvä onhan alueen rakennuksissa kirkasväriset osat. Asuinalueella tulee valaistuksen olla inhimillinen ja lämminvalkoinen.

Valaistuskalusteet: Asennuskorkeus $h = 4 \dots 5$ m
Valaisimen tievalaisintyyppisellä valonjaolla saadaan aikaan "raitinauha".
Tasalasisen valaisimen vuoksi valaistusilme on rauhallinen. Valaisinten ja kalusteiden väri on tumman harmaa yhtenevästi alueen kadunkalusteiden kanssa.

Periaatteet aluetta kokoavien pylväshalaisimien muodosta ja päämitat esitetään liitteessä (liite 6).

Pylväshalaisimen luonnossuunnitelma

Sahanmäen-, Liukulaakerin- ja Rullalaakerikuja

Valaistusluokka K4 :	Valaistusvoimakkuus on Em 5 lx ja Emin 1 lx. Vähätoimiset hidas- ja pihakadut.
Valonlähde :	Lampun värintoiston Ra> 60 ja väri- lämpötila <=3000 K Alueen valaistuksen värintoiston tulee olla suhteellisen hyvä onhan alueen- rakennuksissa kirkasväriset osat. Asuinalueella tulee valaistuksen olla inhimillinen ja lämminvalkoinen.
Valaistuskalusteet:	Tasalaiset valaisimet ovat designiltaan raitin valaisimien tyyppiset tukien alueen kokonaisuutta. Valaisinten si- joittelulla tuetaan taideakselia ja sen yhtenäisyyttä kujien "poikittaisosuuk- silla". Kalusteiden väri on tumman harmaa, alueen kadunkalusteiden mukaan. Asennuskorkeus on sovitettava niin, että valaisimen alle jää vähintään 4,2 m:n vapaa tila katualueella.

Venttiilikuja

Valaistusluokka K3:	Valaistusvoimakkuus on Em 7,5 lx ja Emin 1,5 lx Vähätoimiset hidas- ja pihakadut. Venttiilikujan merkitys alueen poikki- kulussa on suurempi verrattuna kol- meen muuhun kujaan, joten merkitys huomioidaan myös valaistuksessa.
Valonlähde :	Lampun värintoiston Ra> 60 ja väri- lämpötila <=3000 K Alueen valaistuksen värintoiston tulee olla suhteellisen hyvä onhan alueen- rakennuksissa kirkasväriset osat. Asuinalueella tulee valaistuksen olla inhimillinen ja lämminvalkoinen.
Valaistuskalusteet:	Tasalaiset valaisimet ovat designiltaan raitin valaisimien tyyppiset tukien alueen kokonaisuutta. Valaisinten si- joittelulla tuetaan taideakselia ja sen yhtenäisyyttä kujien "poikittaisosuuk- silla". Kalusteiden väri on tumman harmaa, alueen kadunkalusteiden mukaan. Asennuskorkeus on sovitettava niin, että valaisimen alle jää vähintään 4,2 m:n vapaa tila katualueella.

Portaat

Valaistusvoimakkuus:	Em >15 lx Valaistuskalusteet: Valaisimet pyri- tään integroimaan muuriin tai seinä- miin ja kaiteisiin niin, etteivät ne tule näkyään erillisinä kalusteina.
Valonlähde:	Valonväri- lämpötila < 4500K

Erikoisvalaistus

Alueen reunan graniittimuuri korostusvalaistaan kevyenä
valopesuna.

5.3 Valaistus / kiinteistöt

Valaistukset liitetään kiinteistöjen sähköverkkoon ja ohjaukseen. Piha-alueilla valaistus suunnitellaan ja toteutetaan pihan toimintoja tukien ja kulkua sekä suunnistautumista helpottaen. Alueen valaistuksen "mittakaava" on pääsääntöisesti ns. pollarivalaistus, jota on tarkoituksen mukaista erityisissä kohteissa esim. leikkipaikat yms. täydentää tilaa hieman laajemmin valaisevilla pylväsvalaisimilla. Pihojen valaistuksella ei pyritä tasaisuuteen, vaan elävyyteen turvallisuudesta tinkimättä. Pidettäessä valaistustasot suhteellisen alhaisina on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, ettei valaisinten kirkkaat valonjakopinnat haittaa sopeutumista.

"Taideakseli"

Taideakselille luodaan valaisinrivillään yhtenäinen "akseli-ilme". Tavoitteen täytyminen edellyttää niin julkisen tilan kuin kiinteistöjenkin alueella saman linjan toteutusta. Reitin yhtenäisen valaistuksen lisäksi korostusvalaistaan valopesuna värit esiin tuoden taideakseliin rajautuvat rakennusten metallipintaist päädyt.

Valaistusluokka K4: Valaistusvoimakkuus on Em 5 lx ja Emin 1lx

Valonlähde: Lampun värintoisto Ra > 60 ja värilämpötila ≤3000 K

Valaistuskalusteet: Pylväsvalaisimet ovat samaa mallia kuin raitin ja kujien valaisimet.

Kiinteistöjen valaisimet on kuitenkin erotettava muista esimerkiksi värisävyn tai tunnistelaatan avulla.

Korostusvalaisimet sijoitetaan niin tai niiden malli on sellainen etteivät ne herätä tarpeettomasti huomiota. Esim. valonheittimiä ei asenneta varteen vaan konsolin avulla tehdään rakennukseen paremmin liittyvä rakenne.

Yönäkymä "taideakselilta"

Piha- ja aluevalaistus

Pihakäytävät:

Valonlähde:

Valaisinkalusteet:

Valonväriämpötila < 3000 K

Valaistuksen mittakaava on ns. pollarivalaistus. Valaisin valinnassa on huomioitava, että valonjakopinta vaakatason yläpuolelle on rajattu. Käyttämällä valaisimia, joissa on epäsymmetrinen valonjako voidaan valaistuksella antaa suuntia.

Leikkipaikat:

Valaistus tulee suunnitella leikkipaikan suunnittelun yhteydessä. Leikkivälineiden turvallisen käyttämisen vuoksi tulee valaistus leikkipaikoilla suunnitella huomioiden välineiden toiminnot. Valaistus voidaan toteuttaa myös korkeammalle asennettavien tai mahdollisesti välineisiin liittyvien valaisimien.

Sisäänkäynnit:

Valonlähde:

Valonväriämpötila < 4500 K

Hieman alueen valaistuksen sävystä poikkeava viileä valkoinen valo lisää havaittavuutta.

Valaisimien häikäisyn rajaukseen tulee kiinnittää huomiota.

Portaat pihatasojen välillä:

Valaistusvoimakkuus: E >15 lx

Valonlähde:

Valonväriämpötila < 4500 K

Muusta ulkovalaistuksesta poikkeava kylmempi valkoinen valon sävy osaltaan herättää huomiota portaille saavuttaessa.

Valaistuskalusteet:

Valaisimet integroidaan kaiteisiin tai upotetaan seinään, joten vältetään valottuneilta erillisiltä aiheilta näkyvässä.

Ajoluiskat pysäköintitiloihin:

Valaistusvoimakkuus: päivällä E = 100 ...200 lx , yöllä E > 30 lx.

Valaistus varustetaan ohjauksella, joka yöaikaan pudottaa valaistuksen yötasolle.

Valaistuskalusteet:

Ajoneuvonkuljettajien ja jalankulkijoiden häikäistymisen estämiseen tulee kiinnittää huomiota valaistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Ajoluiskat pihatasojen välillä:

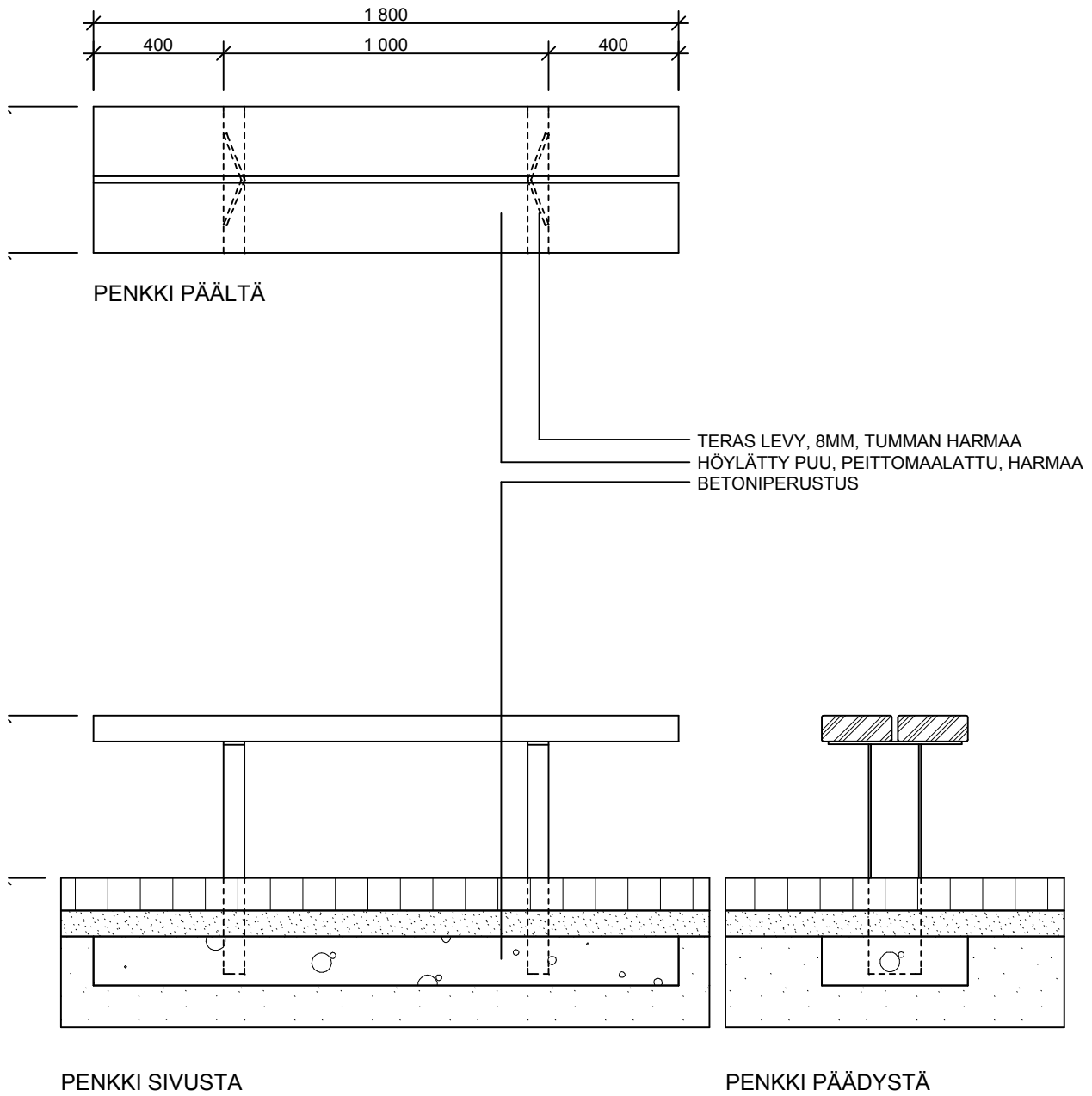
Luiskat ovat osana pelastustietä, joka tulee huomioida valaisin sijoittelussa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollinen tarve lisätä pelastusteidenv havaittavuutta valaistuksella.

Kaksikerroksiset asunnot

Kirkkaan väriset seinäpinnat valaistaan alhaalta ylöspäin valopesuna. Valonväri määrittellään valaistavan pinnan väriä korostavaksi.

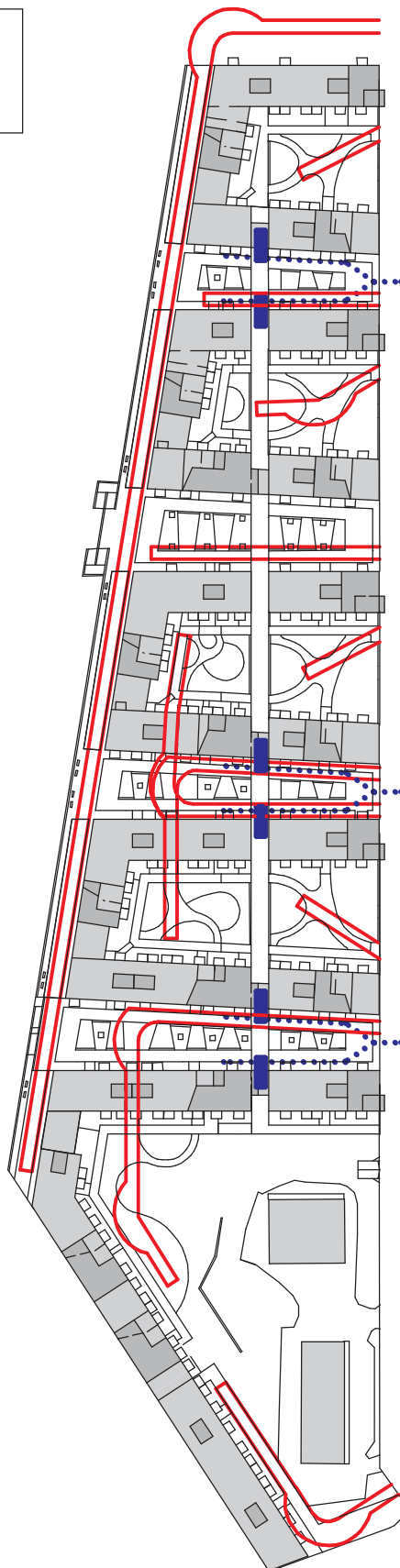
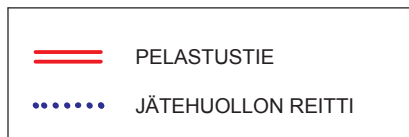

Kaksikerroksisten asuntojen värilliset julkisivut valaistaan

LIITE 3 KONEPAJANRAITIN PENKKI 1:20

PASILAN KONEPAJA - OSA-ALUE 1 - LÄHIYMPÄRISTÖN JA VALAISTUKSEN SUUNNITTELUOHJE

LIITE 4 PELASTUSTIET JA JÄTEHUOLLON REITIT

PASILAN KONEPAJA - OSA-ALUE 1 - LÄHIYMPÄRISTÖN JA VALAISTUKSEN SUUNNITTELUOHJE

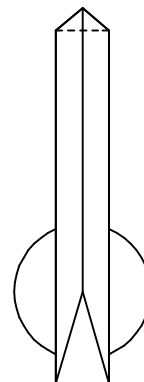
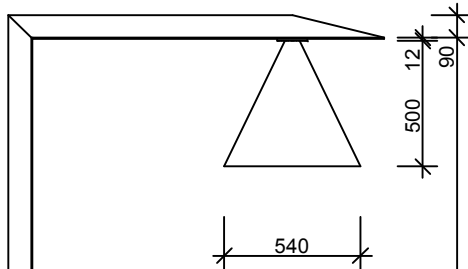
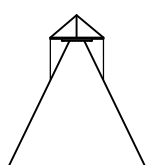
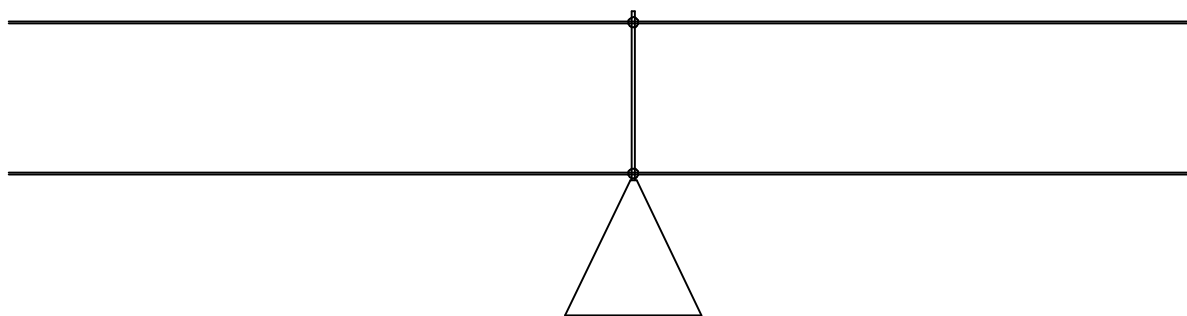
1. PYLVÄSVALAISIN H=N.4800MM
2. VALONHEITIN (VASTAKKAISEN SEINÄN VALAISUUN)
3. MUURIN VALAIMET, VALAISUTAVASSA USEITA VAIHTOEHTOJA
4. POLLARIVALAISIN, H=N.1300MM

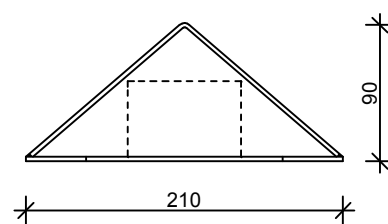
LIITE 5 VALAISIMET

PASILAN KONEPAJA - OSA-ALUE 1 - LÄHIYMPÄRISTÖN JA VALAISTUKSEN SUUNNITTELUOHJE

RIPUSTETTU VERSIO SIVULTA 1:30

PROJEKTIO PÄÄLTÄ 1:30

PYLVÄÄN POIKKILEIKKAUS 1:5

PROJEKTIO EDESTÄ

PROJEKTIO SIVULTA 1:30

LIITE 6 PYLVÄSVALAISIN 1:30

PASILAN KONEPAJA - OSA-ALUE 1 - LÄHIYMPÄRISTÖN JA VALAISTUKSEN SUUNNITTELUOHJE

LIITE 7

22. kaupunginosa, Vallila
Osa korttelia 390
Puisto- ja rautatiealueet
Asemakaavan muutos

Muodostuvat uudet korttelit 22395–22399
Saanut lainvoiman 11.11.2005

Asemakaavan nro: 11360
1:2000

Asemakaavamerkinnät ja -määräykset

	Asuinkerrostalojen korttelialue.		Rakennusalan sivu, johon rakennus on rakennettava kiinni ja jolla rakennuksen päädyn materiaalin kokonaisuudessaan tulee olla valaistu, kirkkaanvärinen metalli. Värien tulee vaihdella viereisissä päädyissä. Väreistä tulee laatia erillinen värisuunnitelma.
	2 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.		Alueen osa, jolle tulee rakentaa katos.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.		Alueen osa, jolle tulee rakentaa terassi rakennuksen ylimmän asunnon yhteyteen.
	Osa-alueen raja.		Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
	Ohjeellinen tontin raja.		Rakennusalan osa, jolla rakennuksen katutasossa tulee olla liike-, toimisto- tai työtilaa. Luku osoittaa tilojen vähimmäismäärän kerrosalaneliömetreinä.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.		Rakennusalan osa, jolla rakennuksen katutasossa saa olla liike-, toimisto- tai työtilaa.
22	Kaupunginosan numero.		Katualueen osa, joka on rakennettava materiaaleiltaan ja yksityiskohdiltaan korkeatasoisesti. Materiaaleina tulee käyttää sekä luonnonkiveä että asfalttia.
22395	Korttelin numero.		Tontin rajan osa, jolle on rakennettava 2 metriä korkea aita. Aidan tulee olla samaa paikalla muurattua punatiiltä tontin rakennusten kanssa. Porttien materiaalin tulee olla musta teräs. Portit ja aidat tulee suunnitella yksilöllisiksi.
2	Ohjeellisen tontin numero.		Tukimuuri, jonka materiaalin tulee olla graniitti. Muuriin on käytettävä paikalla olevan muurin kivet.
KONEPAJAN	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.		Likimääräinen istutettava puurivi.
4035	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.		Katu.
VI	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.		Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, joka on rakennettava yksityiskohdiltaan korkeatasoisesti ja jonka materiaalin tulee olla graniitti.
+22.0	Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.		Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu. Materiaalin tulee olla graniitti.
II	Alleviivattu merkintä osoittaa ehdottomasti käytettävän määräyksen.		Raitti, jonka materiaalin tulee olla luonnonkivi ja joka tulee suunnitella yhtenäisenä kortteli- ja katu-alueilla.
	Rakennusala.		Maanalainen ajoyhteys.
	Maanalainen pysäköintitila. Pihakannen on oltava aukoton. Pysäköintitilojen poistoilmaa ei saa johtaa pihamaalle. Pysäköinti saadaan rakentaa kahteen kerrokseen. Tilaan saadaan sijoittaa myös viereisten, Teollisuuskadun varteen rakennettavien asutokortteleiden autopaikat sekä asumista palvelevia varasto-, teknisiä ja väestönsuojatiloja.		Katualueen osa, jolle on rakennettava portaat. Portaiden materiaalin tulee olla graniitti.
	Rakennusalan osa, jolle tulee rakentaa kulkuaukko rakennuksen maantasokerrokseen.		Teknisen huollon tunneli. Tunnelin kohdalla ei saa tehdä louhintaa siten, että siitä aiheutuu haittaa tunnelille tai sen käytölle.
	Rakennusalan osa, – jolla asunnon on kahden ylimmän kerroksen osalla oltava kaksikerroksinen – jolla asunnon julkisivumateriaalin tulee olla molempien kerrosten osalta valaistu, kirkkaanvärinen metalli. Värien tulee vaihdella viereisissä kattoasunnoissa. Väreistä tulee laatia erillinen värisuunnitelma. – jonka yhteyteen saadaan sijoittaa rakennusoikeuden ja rakennusalan estämättä teknistä tilaa. Myös näiden tilojen materiaalin tulee olla valaistu, kirkkaanvärinen metalli. – jonka sijainti ylimmän kerroksen osalta on likimääräinen – jolla ehdottomasti käytettävä kerrosluku on rakennuslalle merkitty kerrosluku + 1		Likimääräinen sisäänajo pysäköintitiloihin.
			Alueen osa, jolla pohja- ja orsiveden muodostumista on edistettävä.

AK-korttelialueilla uudisrakennuksissa:

- asuntoja ei saa sijoittaa rakennuksen katutasoon Teollisuuskadun puolella
- asuntoja ei saa suunnata yksinomaan Teollisuuskadulle päin
- rakennukset on rakennettava korttelin rajaan kiinni
- tonttien välisiin rajaseiniin saadaan tehdä aukkoja. Tonttien välisille rajoille ei tarvitse rakentaa rajaseinää. Alueet on suunniteltava ja rakennettava siten, että rajaseiniä vastaava pelastusturvallisuustaso on saavutettavissa vaihtoehtoisin keinoin
- rakennusten julkisivumateriaalin tulee olla paikalla muurattu perinteisen värinen punatiili ellei kaavassa toisin määrätä
- asuinrakennusten kattomuotona tulee olla tasakatto
- rakennusten maantasokerrokset tulee varustaa ikkunoilla
- rakennusten toteutuksen tulee olla korkeatasoista
- asukkaiden varastot ja yhteistilat kuten säilytystilat, pesutuvat, kuivaushuoneet, jätehuoneet, saunat ja kerhotilat saa rakentaa kaavakartassa osoitetun kerrosalan lisäksi
- jätehuollon laitteita ei saa sijoittaa pihamaalle
- porrashuoneiden 15 m² ylittävän osan saa rakentaa kussakin kerroksessa kaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi edellyttäen, että tämä lisää porrashuoneiden viihtyisyyttä
- porrashuoneiden seinissä tulee käyttää kirkkaita värejä
- porrashuoneisiin tulee olla pääsy sekä kadun että pihan puolelta
- parvekkeet tulee ripustaa rakennusrungosta ja ne saavat ulottua tontilla ja katualueella rakennusalan ulkopuolelle enintään 2,5 metriä
- parvekkeet tulee sommitella vaihtelevasti yhden, kahden ja kolmen päällekkäisen parvekkeen ryhminä
- niillä tonteilla, joilla pihamaat rajautuvat toisiinsa tulee pihan leikki- ja oleskelualueet rakentaa yhteisiksi
- teknisiä tiloja saadaan sijoittaa vesikaton yläpuolelle mikäli niiden korkeus on enintään 2,5 m, niiden julkisivumateriaali on musta teräs ja niiden etäisyys räystäslinjasta on vähintään 3 m.

Asuntojen keskipinta-alan tulee kaava-alueella olla vähintään 65 m² huoneistoalaa.

Muuntamotilat tulee sijoittaa rakennuksiin.

Rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dBA Teollisuuskadun varrella ja vähintään 32 dBA Aleksis Kiven kadun varrella, 5 m etäisyydellä siitä sen poikkikatujen varrella sekä 25 m etäisyydellä Teollisuuskadusta Konepajanraitin varrella.

Tonttia ei saa aidata, ellei muuta ole määrätty tai elleivät korkeuserot sitä vaadi.

Kortteleille ja katualueille on laadittava yhtenäinen lähiympäristösuunnitelma sekä erillinen valaistussuunnitelma.

Pysäköintitilat, teknisiä tiloja sekä väestönsuojan saa rakentaa kaavakartassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Asukkaiden käyttöön on rakennettava vähintään seuraavat varasto- ja yhteistilat:

- irtainvarastoja 2,0 m² / asunto
- ulkoiluvälinevarastoja ja porrashuonekohtaisia lastenvaunuvarastoja 1 % asuntoalasta
- talopesula 1 kpl / kortteli ja kuivatustiloja 6 m² / 20 asuntoa
- askartelu-, kerho- tai vastaavia tiloja 1 % asuntoalasta.

Katualueilla ja pihoiden on aitojen, reunakivien, porttien ja valaisimien materiaalin oltava musta teräs.

Maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus on selvitettävä ennen rakennusluvan myöntämistä. Tontti ja sen välitön läheisyys on kunnostettava ennen rakennuksen käyttöönottoa.

Kortteleissa 22395–22399 korvausilmaa ei saa ottaa kadun puolelta.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Maanalaiset autonsäilytystilat tulee rakentaa yhteisinä siten, että autopaikat saa sijoittaa osittain tai kokonaan toiseen kortteliin tai toiselle tontille ja ajo autonsäilytystiloihin saadaan järjestää kortteleiden muiden tonttien kautta.

Huoltoajo tonteille toisen tontin kautta on sallittu.

Pysäköintitiloissa ei kortteleiden eikä tonttien välisille rajoille tarvitse rakentaa rajaseinää.

Maanalaisten pysäköintitilojen poistoilmahormit on sijoitettava rakennuksiin.

Pysäköintitiloihin johtavat ajoluiskat tulee sijoittaa rakennuksiin tai maan alle.

Autopaikkojen määrät ovat:

- asunnot 1 ap / 125 k-m²
- toimistot 1 ap / vähintään 280 ja enintään 220 k-m²
- myymälät 1 ap / vähintään 110 ja enintään 90 k-m²
- muut tilat 1 ap / 250 k-m²

Autopaikkoja saa rakentaa vain asemakaavassa osoitetuille paikoille.

Tekijät

Jyrki Tasa, Teemu Tuomi, Petri Eurasto, Antti Tiensuu, Satu Tyynilä

Nimike

Pasilan konepaja osa-alue 1, Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohje

Sarjan nimike

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja

Sarjanumero	2005:15	Julkaisu-aika	16.12.2005
Sivu-ja	28	Liitteitä	7
ISBN	952-473-595-4	ISSN	0787-9024
Kieli koko teos	FIN	Yhteenveto	FIN

Tiivistelmä

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Pasilan konepajan osa-alueen 1 asemakaavan 28.9.2005. Alue on osa valtakunnallisesti arvokasta historiallista kokonaisuutta. Asemakaava perustuu kilpailun voittaneeseen työhön, joka alueen teollisen historian muistaen muodostaa modernilla tavalla perinteistä kantakaupunkia. Teollisuuskorttelin erityisluonne heijastuu rakennusten arkkitehtuurissa. Punatiilisten rakennusten ilme muodostuu värikkäillä kattokerrosten asunnoilla ja päädyillä, jotka pimeäänkin aikaan valaistuina muodostavat alueelle vahvan identiteetin.

Lähiympäristön ja valaistuksen suunnitteluohjeen tavoitteena on arvokkaan kulttuuriympäristön mukaisen laatutason toteutuminen. Ohjeessa on määriteltä ne suunnitteluperiaatteet, joita asemakaavan lisäksi noudatetaan alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Ohjeella taataan alueen viiden korttelin muodostaman kokonaisuuden toteutuminen yhtenäisesti arkkitehtuuriltaan luovalla ja vaikuttavalla tavalla uudeksi osaksi kantakaupunkia. Merkittävä visuaalinen ja toiminnallinen selkäranka tulee olemaan diagonaaliakseli Konepajanraitti luonnonkivimuureineen. Valaistuksella tulee olemaan merkittävä osa alueen uutta kaupunkikuvaa.

Alueen historiasta muistuttavat myös tummat teräksiset portit, aidat, katokset, valaisimet ja puiden valurautaiset ritalät.

Asiasanat

HELSINKI, VALLILA, PASILAN KONEPAJA, LÄHIYMPÄRISTÖ, ASUNTOKORTTELIT, SUUNNITTELUOHJEET, VALAISTUS

Sarjassa aikaisemmin julkaistu:

- 2005:1 Jätkäsaari, osayleiskaava, osayleiskaava-ehdotuksen selostus
- 2005:2 Naapuruussuvaitsevuus
- 2005:3 Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelma 2005–2007, osa I: Toiminnan perusta ja keskeiset tehtävät
- 2005:4 Lähiöprojektin projektisuunnitelma 2005–2007
- 2005:5 Lähiöprojektin toimintakertomus 2004
- 2005:6 Liikenteen kehitys Helsingissä 2004
- 2005:7 Kallahdenniemi, osa I: Maisema- ja kulttuurihistoriallinen selvitys ja virkistysalueiden yleissuunnitelma
- 2005:8 Kallahdenniemi, osa II: Rakennusperinnön arvot
- 2005: 9 Länsisatamanpuiston maisema-arkkitehtuurikilpailu – Kilpailuohjelma
- 2005: 10 Landscape architecture competition for Länsisatamanpuisto park – Competition brief
- 2005:11 Helsinki Eastern Harbour – Sörnäistenranta and Hermanninranta – Invited Architectural Ideas Competition – Evaluation report
- 2005:12 Kruunuvuorenrannan osayleiskaavan suunnitteluohjelma.
- 2005:13 Liikenteen sujuvuus Helsingissä 2005
- 2005:14 Liikenneonnettomuudet Helsingissä vuonna 2004